
Revisionsrapport
Granskning av delårs-
rapport 2011

Hudiksvalls kommun

Pär Månsson
Robert Heed

September 2011

Innehållsförteckning

1	Sammanfattande bedömning	1
2	Inledning	3
2.1	Bakgrund	3
2.2	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	3
2.3	Revisionskriterier	3
2.4	Metod	4
3	Granskningsresultat	5
3.1	Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed	5
3.2	God ekonomisk hushållning	5
3.2.1	Finansiella mål	5
3.2.2	Mål för verksamheten	7
3.3	Den översiktliga redogörelsens (förvaltningsberättelsens) innehåll och struktur	8
3.4	Resultatanalys	8
3.5	Nämndernas budgetuppföljning och prognos	9

1 Sammanfattande bedömning

PwC har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer granskat kommunens delårsrapport för perioden 2011-01-01 – 2011-06-30. Uppdraget ingår som en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2011.

Syftet med granskningen är att ge kommunens revisorer ett underlag för sin bedömning av om delårsrapporten är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål som kommunfullmäktige beslutat. Revisorernas uttalande avges i den bedömning som de avlämnar till kommunfullmäktige i samband med att delårsrapporten behandlas.

Resultatet för perioden är positivt med 5,5 Mkr (negativt -16,6 Mkr), vilket är 22,1 Mkr bättre än motsvarande period föregående år. Prognosen för helåret pekar mot ett överskott på 21,4 Mkr. Bedömningen i delårsrapporten är att balanskravet kommer att uppfyllas.

Utifrån genomförd granskning gör vi följande bedömning av kommunens delårsrapport:

- Att delårsrapporten i huvudsak är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed i övrigt. Detta innebär bland annat att delårsrapporten omfattar förvaltningsberättelse, resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt en prognos över förväntat utfall för helårsresultatet.

En avvikelse från god redovisningssed avser redovisning av avskrivningar, genom att de inte sker från och med den tidpunkt då tillgången är färdig att tas i bruk, utan görs med ett halvt års avskrivningar oavsett när under året anläggningen tas i drift.

- I budget 2011 fastställde kommunfullmäktige fem finansiella mål med avseende på god ekonomisk hushållning. I delårsrapportens förvaltningsberättelse finns avstämning och kommentarer kring måluppfyllelsen för de finansiella målen.

Sammanfattningsvis är bedömningen, om man gör en bedömning utifrån enskilt år, att fyra av de fem finansiella målen uppnås för perioden januari-juni. Vad gäller resultatmålet uppnås inte målet om 1% av skatteintäkter och statsbidrag/utjämning för perioden januari-juli.

Bedömningen för helåret 2011 som ett enskilt år är att fyra av de fem finansiella målen i huvudsak kan komma att uppnås. Det femte målet om upplåning bedöms inte längre vara aktuellt eftersom målet inte har reviderats efter beslut i fullmäktige om tillkommande upplåning under året.

- Kommunens styrmodell utgår från ett antal övergripande grundläggande värden som sammanfattas i kommunens nyckelord. För att förtydliga mål och uppdrag samt koppla detta till ekonomin tecknas årliga åtaganden mellan nivåerna i organisationen. Åtagandena anger vad som ska åstadkommas inom budgeten och omfattar både verksamheternas kvantitet och kvalitet.

Nämndernas årliga åtaganden följs upp och redovisas i delårsrapporten. Områden att förstärka i redovisningen är främst den kvalitativa uppföljningen av åtaganden. Ett tydligare samband mellan de av fullmäktige fastställda grundläggande värdena, nämndernas åtaganden och de finansiella målen skulle öka förståelsen för hur kommunen stödjer god ekonomisk hushållning. En viktig del är att utveckla metoder för verifierbarhet och mätbarhet.

Utifrån redovisningen i delårsrapporten är bedömningen att det är svårt för fullmäktige att bilda sig en objektiv uppfattning om åtagandena har uppnåtts eller ej.

- I verksamhetsberättelserna framgår orsakerna till varför vissa verksamheter prognostiserar underskott samt en del kring åtgärder som vidtagits för att minska dessa. Redogörelserna kring arbetet med att genomföra åtgärder och effekten på både kort och lång sikt (både ekonomiska samt verksamhetsmässiga) kan dock utvecklas ytterligare.

2 Inledning

2.1 Bakgrund

Kommuner och landsting är enligt den kommunala redovisningslagen (KRL), skyldiga att minst en gång om året upprätta en särskild redovisning (delårsrapport) för verksamheten från årets början.

KL 9 kap 9 a §

Revisorerna skall bedöma om resultatet i delårsrapporten som enligt 8 kap. 20 a § skall behandlas av fullmäktige och årsbokslutet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Revisorernas skriftliga bedömning skall biläggas delårsrapporten och årsbokslutet.

Revisorernas bedömning av delårsrapporten ska grundas på det ekonomiska resultatet och uppfyllelsen av fullmäktiges mål för ekonomi och verksamhet.

2.2 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Granskningen syftar till att bedöma om delårsrapporten ger svar på följande revisionsfrågor.

- Har delårsrapporten upprättats enligt lagens krav och god redovisningssed?
- Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av fullmäktige fastställda finansiella målen, d.v.s. finns förutsättningar att målen kommer att uppnås?
- Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av fullmäktige fastställda målen för verksamheten, d.v.s. finns förutsättningar att målen kommer att uppnås?

Granskningen har utförts enligt god revisionsmed. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om delårsrapporten i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i delårsrapporten. Då vår granskning därför inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda felaktigheter kan förekomma.

2.3 Revisionskriterier

Kommunstyrelsen är ansvarig för upprättandet av delårsrapporten som enligt 8 kap 20 a § KL ska behandlas av kommunfullmäktige.

Granskningen av delårsrapporten innebär en bedömning av om rapporten följer:

- Kommunallagen och lag om kommunal redovisning
- God redovisningssed
- Interna regelverk och instruktioner
- Fullmäktigebeslut

2.4 Metod

Granskningen har utförts genom:

- Analys av relevanta dokument
- Granska specifikationer och underlag till väsentliga balansposter i den omfattning som krävs för att i allt väsentligt säkerställa en rättvisande redovisning
- Översiktlig analys av resultaträkning samt resultatprognos för året
- Översiktlig analys av nyckeltal för verksamhet och ekonomi i den omfattning som krävs för att bedöma om resultatet är förenligt med de av fullmäktige fastställda målen
- Intervjuer med berörda tjänstemän
- Granska om måluppfyllelsen redovisas på ett sådant sätt, så att den medger att fullmäktige ges tillräckliga förutsättningar för att bedöma periodens måluppfyllelse.

Granskningen är inte lika omfattande som granskningen av årsredovisningen utan mer översiktlig. Granskningen är dessutom mer inriktad på analytisk granskning än på substansgranskning.

3 Granskningsresultat

3.1 Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed

Den upprättade delårsrapporten omfattar perioden januari – juni vilket är i överensstämmelse med KRL där det sägs att delårsrapporten ska omfatta minst sex och högst åtta månader.

Delårsrapporten består förutom förvaltningsberättelse av resultaträkning, balansräkning och kassaflödesanalys. Någon sammanställd redovisning har inte upprättats i delårsrapporten, däremot redovisas utfall samt helårsprognos för de bolag som ingår i kommunkoncernen tillsammans med kommentarer till respektive bolag.

Bedömning

Vi bedömer att delårsrapporten i huvudsak är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed i övrigt. Detta innebär bland annat att delårsrapporten omfattar förvaltningsberättelse, resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt en prognos över förväntat utfall för helårsresultatet.

I delårsrapporten ingår inte någon sammanställd redovisning. I lagen om kommunal redovisning återfinns inte något krav på att delårsrapporten behöver omfatta de kommunala bolagen. Bedömningen är dock att genom den praxis som vuxit fram avseende delårsrapporter, utgör en sammanställd redovisning, en del av god sed.

Redovisningen avviker från god redovisningssed avseende avskrivningar genom att de inte sker från och med den tidpunkt då tillgången är färdig att tas i bruk (RKR:s rekommendation 11.1), utan görs med ett halvt års avskrivningar oavsett när under året anläggningen tas i drift. I delårsrapporten återfinns en redogörelse för redovisningsprinciper som ligger till grund för rapporten. Att kommunen avviker från god sed avseende hanteringen av avskrivningar framgår inte av redovisningsprinciperna. Redovisningsprinciperna bör kompletteras med information om detta.

Vi har översiktligt granskat ett urval av de periodiseringar som är gjorda i samband med delårsrapporten och bedömer att väsentliga poster i stort har periodiserats korrekt. Rutinerna kring periodisering bör utvecklas och dokumenteras ytterligare till kommande år.

3.2 God ekonomisk hushållning

3.2.1 Finansiella mål

Kommunfullmäktige beslutade i budget 2011 om fem finansiella mål, som samtliga är långsiktiga till sin karaktär.

I delårsrapporten görs en överskådlig avstämning mot kommunens finansiella mål som fastställts i budget 2011:

Finansiellt mål, fastställt av fullmäktige i budget 2011	Utfall i delår samt prognos 2011	Måluppfyllelse Kommunstyrelsens avstämning
Skattesats Skattesatsen hålls oförändrad 21:65 kr	Skattesats 2010: 21:65 2011: 21:65	<i>Målet uppfylls för året</i>
Årets resultat Det långsiktiga målet är att resultatet före finansnetto ska uppgå till minst 1% av summan av skatteintäkter och statsbidrag/utjämning senast 2013, dvs ca 17 Mkr per år.	Årets resultat Utfall 110630: 5,5 Mkr Prognos: 21,4 Mkr	<i>Enligt prognosen kan målet uppnås för 2011 som ett enskilt år</i>
Investeringar Investeringsramen för perioden är 439 Mkr för den skattefinansierade verksamheten och 142 Mkr för den taxefinansierade (VA/renhållning).	Investeringar: Utfall 110630: 60 Mkr Prognos: 163 Mkr	<i>Kan anses vara uppnått, under förutsättning att kommande års volym minskas</i>
Finansiella tillgångar Placering av medel ska vara enligt policy samt besluta ska tas om uttag av medel.		<i>Hanteringen av finansförvaltningen följer principerna</i>
Upplåning Ingen upplåning planeras för den skattefinansierade verksamheten. För taxefinansierad verksamhet beräknas en nyupplåning med 112 Mkr.	Upplåning: 101231: 38 Mkr Prognos: 53 Mkr 101231: 65 Mkr Prognos: 108 Mkr	<i>Fullmäktige har beslutat om utökad upplåning om 25 Mkr för skattefinansierad verksamhet samt 30 Mkr för taxefinansierad.</i>

Bedömning

Sammanfattningsvis är bedömningen, om man gör en bedömning utifrån enskilt år, att fyra av de fem finansiella målen uppnås för perioden januari-juni. Vad gäller resultatmålet uppnås inte målet om 1% av skatteintäkter och statbidrag/utjämning för perioden januari-juli.

Bedömningen för helåret 2011 som ett enskilt år är att fyra av de fem finansiella målen i huvudsak kan komma att uppnås. Det femte målet om upplåning bedöms inte längre vara aktuellt eftersom målet inte har reviderats efter beslut i fullmäktige om tillkommande upplåning under året.

Målet kring oförändrad skattesats uppnås under året. Bedömningen är även att det finns förutsättningar, utifrån redovisad prognos, med ett resultat i linje med det finansiella målet. Investeringsnivån för 2011 ligger i prognosen över ram, vilket medför att kommande års investeringar måste minskas i motsvarande mån för att målet ska kunna uppnås för perioden.

3.2.2 Mål för verksamheten

Fullmäktige ska anta övergripande verksamhetsmål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. Detta får anses ske genom kommunens styrmodell med grundläggande värden och åtaganden. Kommunens styrmodell utgår från ett antal övergripande grundläggande värden som sammanfattas i kommunens nyckelord. Dessa är; solidaritet, jämlikhet, god folkhälsa, ekonomisk och ekologisk hållbarhet, närhet och öppenhet.

För att förtydliga mål och uppdrag samt koppla detta till ekonomin tecknas årliga åtaganden mellan nivåerna i organisationen. Åtagandena anger vad som ska åstadkommas inom budgeten och omfattar både verksamheternas kvantitet och kvalitet.

I delårsrapporten redovisar nämnderna i vilken omfattning de bedömer att klara av årets åtaganden gentemot kommunfullmäktige vad gäller det kvalitativa innehållet i verksamheten. I förvaltningsberättelsen anges att utvecklingen av modellen med åtaganden pågår men att det är en process som tar tid. Vidare anges att verksamheternas uppföljning av det kvalitativa verksamhetsinnehållet har förbättrats men målen behöver förtydligas så att de kan följas upp på ett enkelt och tillfredsställande sätt. Bland annat ingår arbete med att utforma uppföljningsbara indikatorer och nyckeltal.

Kommunstyrelsens och nämndernas bedömning av måluppfyllelse – kvalitativa åtaganden

Nämnd	Inte alls	I liten omfattning	Till stor del	Helt
Byggnadsnämnd				3
Kommunstyrelsen		1	14	31
Lärande- och kulturnämnd		2	9	1
Norrhälsinge Miljö- och Räddningsnämnd		1	1	5
Omsorgsnämnd		2	8	1
Social- och fritidsnämnd			4	
Svågadalsnämnd			3	4
Teknisk nämnd		2	6	3
Summa		8	45	48
Procent, inom parentes 2010	0% (0%)	8% (8%)	45% (60%)	48% (32%)

Bedömning

I delårsrapporten görs en sammanfattning av åtaganden i förvaltningsberättelsen. Dessutom görs en redovisning i respektive nämnds verksamhetsberättelse.

Ett tydligare samband mellan de av fullmäktige fastställda grundläggande värdena, nämndernas åtaganden och de finansiella målen skulle öka förståelsen för hur kommunen stödjer god ekonomisk hushållning. En viktig del är att utveckla metoder för verifierbarhet och mätbarhet. Utifrån redovisningen i delårsrapporten är bedömningen att det är svårt för fullmäktige att bilda sig en objektiv uppfattning om åtagandena har uppnåtts eller ej.

3.3 Den översiktliga redogörelsens (förvaltningsberättelsens) innehåll och struktur

Förvaltningsberättelsen inleds med en överskådlig sammanfattning av viktiga "headlights" kring bland annat resultat, finansiering och årsprognoser. Vidare ges en kortfattad redogörelse för faktorer som påverkar kommunens ställning, såsom utveckling av befolkning, priser, räntor samt löner.

I avsnittet kring årets resultat anges kommentarer till halvårsresultatet samt årsprognosen. I ett separat avsnitt finns även kommentarer kring de kommunala bolagen.

Bedömningen är att förvaltningsberättelsen ger en god överblick över faktorer som påverkar kommunens ekonomi, måluppfyllelse och ekonomisk analys.

3.4 Resultatanalys

Prognosen för helåret pekar på ett positivt resultat om 21,4 Mkr, vilket är 8,5 Mkr bättre än ursprunglig budget (inklusive tilläggsanslag). Avvikelserna i prognostiserat resultat består bland annat av:

- Verksamhetens nettokostnader är 14,7 Mkr sämre än budgeterat
- Skatteintäkter och statsbidrag förväntas bli 26,3 Mkr bättre än budgeterat
- Finansiella intäkter och kostnader bedöms vara 3,1 Mkr sämre än budget.

I nedanstående tabell redovisas utfallet för de första sex månaderna, prognos för utfallet för året, budget 2011 samt avvikelsen mot budget.

Resultaträkning och prognos 2011-06-30 Mkr	Utfall			Avv mot
	Delår	Prognos	Budget	budget
Verksamhetens nettokostnader	-879,2	-1 735,8	-1 721,1	-14,7
Skatteintäkter	677,5	1 355,1	1 330,1	25,0
Generella statsbidrag	196,7	393,4	392,1	1,3
Finansiella intäkter	13,8	16,4	18,1	-1,7
Finansiella kostnader	-3,3	-7,7	-6,3	-1,4
Årets resultat	5,5	21,4	12,9	8,5

Resultatet för perioden januari-juni uppgår till 5,5 Mkr.

För 2010 redovisades ett resultat om 21,7 Mkr och enligt balanskravet till 17,1 Mkr, vilket medför att det inte finns något underskott att täcka från tidigare år. Bedömningen som görs i delårsrapporten är att balanskravet kommer att uppfyllas för 2011.

Utvecklingen av verksamhetens nettokostnader mellan augusti 2010 och augusti 2011 uppgår till 0,1%. Detta kan jämföras med utvecklingen av skatter och statsbidrag, som för motsvarande period uppgår till 2,9%. Prognosen för helåret visar på en nettokostnadsökning om 0,9% och en ökning av skatteintäkterna om 2,1%.

Investeringsredovisning

I delårsrapporten ingår en investeringsredovisning som redogör för genomförda investeringar under perioden. Utöver detta finns även en redogörelse för prognostiserade investeringar för 2011 i respektive nämnds verksamhetsberättelse.

Investeringsutgifterna för 2011 beräknas uppgå till 163 Mkr, där tekniska nämnden svarar för ca 87% av investeringarna. Tekniska nämnden räknar med en avvikelse mot budget uppgående till 3,6 Mkr.

3.5 Nämndernas budgetuppföljning och prognos

I delårsrapporten lämnas en resultatprognos för helåret 2011 och kommentarer lämnas över väsentliga avvikelser.

I nedanstående tabell redovisas budget för 2011, helårsprognos för 2011 samt avvikelse mellan budget och prognos:

Driftredovisning per nämnd, mnkr	Budget 2011	Prognos	
		Utfall helår	Budget avvikelse
Byggnadsnämnd	-4,5	-4,5	0,0
Kommunstyrelse	-100,8	-97,8	3,0
Lärande- och kulturnämnd	-775,7	-780,5	-4,8
Miljö- och räddningsnämnd	-30,7	-30,8	-0,1
Omsorgsnämnd	-553,8	-553,8	0,0
Revision	-1,7	-1,7	0,0
Social- och fritidsnämnd	-165,6	-171,1	-5,5
Svågadalsnämnd	-11,3	-11,3	0,0
Teknisk nämnd	-75,9	-85,2	-9,3
Summa nämnderna	-1 719,9	-1 736,6	-16,7

Den totala prognosen för nämnderna visar på ett underskott för 2011 om -16,7 Mkr. De som har de största negativa avvikelserna i prognosen är teknisk nämnden, social- och fritidsnämnden samt lärande- och kulturnämnden.

Tekniska nämnden

Tekniska nämnden beräknar göra ett underskott om -9,3 Mkr. Den största delen av underskottet är hänförligt till snö och kyla, men en del är även relaterat till parkeringsverksamheten.

Social- och fritidsnämnden

Prognosen för 2011 visar på ett underskott om -5,5 Mkr och underskottet är hänförligt till kostnader för vård- och behandling. Behovet av försörjningsstöd har fortsatt att öka, men med den förstärkning av budgeten som gjordes inför 2011 bedöms verksamheten redovisa ett överskott.

Lärande- och kulturnämnden

Prognosen för 2011 visar på ett underskott om -4,8 Mkr. Den verksamhet som prognostiserar störst underskott är grundskolan om -6,2 Mkr. Anledningen anges till att ersättningen till friskolor samt insatser för elever med behov av särskilt stöd har ökat samt att anpassning av personal till det minskade elevantalet inte gjorts i tillräckligt snabb takt. Det framgår att det bland annat finns ett behov av en analys av grundskolans budgetmässiga förutsättningar.

Bedömning

Trots att det prognostiserade resultatet för kommunen visar på ett överskott, prognostiserar verksamheterna tillsammans ett underskott om -16,7 Mkr.

I verksamhetsberättelserna framgår orsakerna till varför vissa verksamheter prognostiserar underskott samt en del kring åtgärder som vidtagits för att minska dessa. Redogörelserna kring arbetet med att genomföra åtgärder och effekten på både kort och lång sikt (både ekonomiska samt verksamhetsmässiga) kan dock utvecklas ytterligare.

Vi håller med i kommunstyrelsens bedömning att det är av vikt att nämnderna arbetar vidare med åtgärder både på kort och lång sikt och genomför ett hållbart omställningsarbete.

Det är väsentligt att beslutade/föreslagna åtgärder genomförs och kompletteras med ytterligare åtgärder om så krävs.